

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Lvdovici Venegas ... Mariale beatissimae virginis variis
conceptibvs moralibvs illvstratvm**

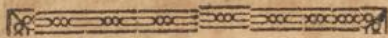
Venegas, Luis

Fribvrgi Brisgoiae, 1624

Sermo quintus

[urn:nbn:de:bsz:31-160454](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160454)

Diuinum propriâ diuinitatis substantiâ retenta, suâ personam nostrâ humanitate induit, ac sibi desponsauit, vt more nostro vestes deferens, si propter dissimilitudinem & distantiam naturæ eum diligere nolebamus, modo propter similitudinem naturæ, quâ more hominum indutus est, maximo amore prosequamur. *Et percutiam cum eis sedes in die illa.* Vltimus tãdem Dominicæ incarnationis fructus est diuina quædam sponsatio per gratiam iustificantem consummatâ. *Et sponsabo te mihi in sempiternum.* Ita Deus hominem diligit, vt nostram naturam in matrimonium duxerit, non quidem ad tempus, vt in aliis matrimoniis contingit, sed in sempiternum; si enim in hac vita sponsationis per fidem viuam & charitatem seruauerimus, postea in patria per gratiam consummatam perpetuò desponsati, æternâ & immensâ gloriâ perfruemur. Ad quam nos perducatur Iesus Christus, Amen.

Sermo Quintus.

PRO SALVTATIONE
Angelica.

INTER alia, quæ præcepit Dominus Moyfi in Exodo arcanis profundissimis plena, præcipuū fuit erectio propitiatorii. *Facies & propitiatorium de*

auro mundissimo &c. Duos quoque Cherubim aureos & productiles facies &c. Vtrunque latus propitiatorii tegant, expandentes alas, & operientes oraculum, respiciantque se mutuo versis vultibus in propitiatorium, quo operienda est arca. cap. 25. Ad nostrum propositum nota istos duos Cherubim se mutuo, & propitiatorium conspicientes, quæ præ admiratione tanti operis stupentes, frequenter alas cūcutiebant. *Expandentes alas, & operientes oraculum,* quo demonstrabât, quòd in vero propitiatorio Christo Domino, quem hodiè spiritus Diuinus in vtero Mariæ sanctiss. efformat, vbi duæ naturæ, humana scilicet & Diuina indissolubili vinculo connexæ sunt, tanta est difficultas in illo percipiendo, ac in penetrando ea, quæ ad mysterium incarnationis spectant, vt supremi etiâ Cherubim, qui tanto ingenii acumine præditi sunt, vix aliquid consequi aut proferte possint, ideo demisso vultu & capite, ac alas expandentes non verbis, sed silètio & admiratione tantum mysterium celebrârunt; Et forsitan hæc erit causa, quare soli Cherubim propitiatorio adstant, & non alii spiritus Angelici alterius Hierarchiæ, Nã, vt notat Lypoman^o, Cherubim secundum Hæbreos est dictio quædam composita, duas istas continens, *Quasi puer.* Vt ergò indicaretur supremos spiritus Angelicos, quasi pueros & infantes esse, qui non solent de rebus arduis & difficultibus iudicium ferre, in percipiendo & appre-

Et apprehendendo mysterium incarnationis, idem huius, & non alterius Hierarchie Angeli adstant. Quod si dicatis, prædictos Angelos non veros, sed emortuos ac depictos fuisse, & consequenter non mirum si incuentes propitiatorum hererent. Cernite hodiè mentis oculis vnum ex supremis spiritibus Angelicis, Gabrielem, inquam, Archangelum, nõ emortuum, sed vivũ, non depictum, sed naturalem, qui à Deo de substantia huius mysterii instructus, ac in prænuntium missus, propositæ tamen sibi de mysterio dominicæ incarnationis difficultati, etiam à scõmina quomodo fiet istud, nõ satisfecit, sed quasi indecisa quæstione, idem quod depicti, præstitisse videtur, alas enim expandens ad omnipotentiam & infinitatem sapientiæ Diuinæ recurrit. *Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi.* Si itaque Gabrieli Archangelo, qui præstantissimo intellectu pollet, ac de mysteriis cælestibus tam benè instructus fuit, hoc accidit, quid mihi in mysterio altissimo explicando eveniet? qui neque ingenio, neque rerum diuinarum notitiâ instructus sum, nisi mihi gratia Spiritus Diuini adsit, hanc interuentu virginis

Marię postulemus, dicentes Ave Maria.

* * *

Missus est Angelus Gabriel, Luca 1.

HODIE, Charissimi filii, summus præpotenque Dominus ex cælestibus palatii nuntium in terram misit, cuius magnitudo tanta est, vt non vno tantum, sed variis nominibus & encomiis Sancti Patres illius præstantiam prædicent. S. Ambrosius simul & sanctus Augustinus sermone 14. de Natiuitate Domini præfidentem & Angelorum præfectum vocant. Ireneus lib. 5. cap. 21. Summi Dei Archangelum & diuinæ incarnationis prædicatorem appellat. S. Gregorius magnus homilia 34. lectionum euangelicarum diuinæ misericordiæ & illius secretorum prænuntium appellat; Andreas Archiepiscopus Hierosolymitanus in sermone à se edito de salutatione Angelica, vnum ex præcipuis spiritibus Angelicis, & inter illos honoratiore vocat. Tandem Damascenus in sermone incarnationis, Angelorũ Principem nominat. Et meritò sanè talis à Deo mittitur ad virginem, & ad grauissimum negotium tractandum, quo grauius, nec maioris ponderis ac momenti, nusquam in Cælo & in terra visum, aut auditum est. Beatus Albertus Magnus in huius Euangelii commentariis affirmat, Archangelum

gelum Gabrielem non solum, sed immenso caelestium aulicorum comitatu stipatum fuisse, cum mysterium incarnationis Beatiss. Virgini aperuit. Si enim Angelo Diuini Verbi natiuitatem secundum carnem pauper culis pastoribus annuntiante; *Facta est multitudo caelestis exercitus &c. Luc. 2.* quæ iucundissimis cantionibus Christi natiuitatem celebrabat? potiori sanè iure ad hominum redemptionem, mundi renouationem, ac Verbi Diuini incarnationem annunciandam, & non pastoribus, sed totius perfectionis exemplari, spiritus sancti viridario, caelorum Principissæ, omnium creaturarum imperatrici, ac tandem purissimæ ac sanctissimæ virgini, in matrem Dei electæ ac prædestinatæ, caelestis Paranympus vniuersâ curiâ caelesti comitatus venturus erat. Optima planè Magni Alberti consideratio; Ad historiam tamen Euangelii propiùs accedamus. *Missus est Angelus Gabriel &c. ad virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph, de domo Dauid, & nomen Virginis Maria. Luca 1.* Quid de te proferam virgo sacratissima, mulier fortis, qui caput dæmonis forti ac potenti manu confregisti, diuini Salomonis thronus, arca caelestis manna, ac totius sanctitatis, virtutis & perfectionis summa atque compendium, ne meâ linguâ tuas laudes præclarissimas deturpem? Vtar verbis Prophetæ Ezechie-

lis cap. 44. quæ accuratè tuam excellentiam exprimunt. *Et conuertit me ad viam porta sanctuarii exterioris, quæ respiciebat ad orientem: & erat clausa. Et dixit Dominus ad me. Porta hæc clausa erit, & non aperietur, & vir non transiet per eam: quoniam Dominus Deus Israël ingressus est per eam, eritque clausa Principi, Princeps ipse sedebit in ea, vt comedat panem coram Domino: per viam porta vestibuli ingredietur, & per viâ eius egredietur.* Visio hæc nominati Prophetæ Ezechielis arcanis profundissimis referta est, ac digna vt sanctorum Patrum interpretationi innitentes, eam aperiamus & enodemus. Quænam est hæc clausa porta, inquit diuinus Ambrosius lib. de instituendis virginibus cap. 1. nisi Beatissima Maria? quæ ideo porta clausa nuncupatur, quia virgo extitit; & ided sanctuarii ianua dicitur, quia ipsa est, per quam caeleste ac diuinum sanctuarium, palatia scilicet caelestia ingredimur: Et hæc est ratio, quare gloriosus Bernardus ad deuotionem sanctissimæ Mariæ omnes fideles excitans, aiebat. In caelesti patria filium sui corporis vulnera Patri Diuino in reconciliationem peccatorum ostendere: Matrem verò sua virginea vbera Filio Diuino proponere; Ideo ad vitam æternam assequendam, primò cum Virgine agendum est, vt ipsa nostræ salutis negotia cum filio pertractet, ac tandem per Filium Patri æterno reconciliemur,

mur, porta ergo est diuini sanctuarii Beatissima virgo. Septuaginta Interpretes sic vertunt prædicta verba. *Porta sanctorum clausa erit.* Et non quæcunque; sed ea quæ orientem respicit: vt enim Sanctus Ambrosius libro 10. Epistolarum explicat, sanctissimi. Maria semper oculos in verum orientem nempe Christum Dominum defixos tenuit, illius magnitudinẽ, ac præstantiã admirans, ac illius virtutes imitata est. Ait vltorius Propheta. *Porta hæc clausa erit, & non aperietur, & vir non transiet per eam.* Quibus planè verbis, inquit Cyprianus, contra iudæos disputans, aperte docet Propheta perpetuã virginitatem Beatissimæ Mariæ, ita enim mater extitit, vt nunquã virum agnouerit. Sed quid sequẽtia verba indicant, *Princeps ipse sedebit in ea?* Quis iste princeps erit, qui in illa sedebit? in eisdem relatis verbis hoc explicatur. *Ipse sedebit in ea.* illa vox ipse Messiam designat. Ad cuius intelligẽtiam adverte, ita Israëlitas aduentum Christi Domini desiderasse, vt per illam vocem semper humani generis Redemptorem ac Patris æterni filium vni-genitum demonstraverint. Pythagorici ita suũ magistrum Pythagorã diligebãt, & in tanto respectu ac estimati-one habebant, vt ipsum tanquã Deum venerarentur, diuinitatẽ etiam illius his verbis indicabant. *Ipse dixit.* Ita Propheta Ezechiel, vt personam Christi nobis demonstraret, eandem

voce[m] vsurpauit. *Princeps ipse sedebit in ea.* Id est, ille qui à Patriarchis summo desiderio exoptatus est, per Prophetas aũnunciatus, ille, in quem omnium creaturarum oculi intenti sunt, ipse in vtero virginis commoratur. *Vt comedat panem coram Domino;* addit Propheta Ezechiel. Quorum verborum significatio ex aliis Esaiæ colligi poterit, de Christo enĩ loquẽs Propheta Evangelicus, sic ait. *Burum & mel comedet.* Ac si apertius diceret. Messias desideratus cunctis gentibus, verus homo existet, & se verum hominẽ ostentabit, cùm infanti-li cibo vsus fuerit: Ita similiter asserens Æternus Pater, quod Princeps ipse, nempe suus filius vni-genitus in medio illius portæ sedebit, ibi aperte indicatur, quod æterni Patris Verbum, vterum Beatiss. virginis intrabit, vt nostram humanitatem assumat, ac more aliorũ hominum comedet etiam & bibet, vt veram humanitatem demonstret. Tandem diuinus Propheta Ezechiel his verbis suum oraculũ concludit. *Et per viam eius egredietur.* Quibus ostendit Christum Dominum in quantum homo est, eadem viã, quã cæteri homines, in hæc terrarum sola descendisse, licet modus diversus fuerit, vt septuaginta interpretum versio manifestat, quæ sic legit. *Et per viã Bethleẽ egredietur.* Bethleem enim, rem secretam & occultã indicat, quo insinuatur Christum Dominum modo quodam occultissi-

cultissimo, ac planè mirabili nasciturum, quia clausisianuis sine vllò virginalis claustrì purissimæ virginis detrimento nascetur. *Et ingressus Angelus ad eam &c.* In relatis verbis, Evangelium optimam pro virginibus doctrinam insinuat. Sanctus Ambrosius rectè perpendit, quomodo Angelus non in fenestra, aut in plateis Sanctissimam Mariam inuenerit, sed in secretioris suæ domus cubiculo, quia virgines, nisi occultentur & virorum conspectum effugiant, suam virginitatem conservare nequeunt. Sponsa suum charissimum sponsum alloquens, hæc verba ad nostrum propositum confirmandum, accuratissima protulit. *Indica mihi quem diligit anima mea, vbi pascas, vbi cubes in meridie, ne vagari incipiam post greges sodalium meorum.* Canticorum cap. 1. In Hebræa versi ne sic legitur. *Ne cooperta incedam post greges sodalium tuorum.* Ad cuius intelligentiam aduerte, quòd apud Hebræos consuetum erat, vt meretrices coopertâ facie incederent, in viis enim prætiosis vestibus exornatæ, & occultato vultu cõparebant, vt sic viatores transeuntes illas meretrices exstimatorent, quòd & Patriarchæ Iudæ contigit, cum Thamar in bivio constitutam cooperta facie intautus est, vt indicat scriptura, sic dicens, *Quam cum vidisset, suspicatus est meretricem esse, operuerat enim vultum suum.* Genes. cap. 38, Modò intentum

sponsa apertè intelligemus; quare videlicet tam instanter exquirat à suo charissimo sponso, vbi post meridiem quiescat, vt se à solis ardoribus tueatur, ne forsitan eum quærens, & post greges sodalium suorum, hinc inde vagantem ac cooperta facie incedentem, seu quod idem est, meretricem existiment. Itaque vbi nostra vulgata legit, *Ne vagari incipiam*, in Hebræa *meretrix* designatur, quo sanè sacra scriptura apertè demonstrat leues virgines, quæ in fenestris ac plateis cõparent, vel meretrices esse, vel ab illis parùm distare, vt more meretricum suam honestatem prostituant. Cum Deus suum populum ex Ægypto educere volebat, Moysen sic affatus est, *Dices omni plebi, vt postulet vir ab amico suo, & mulier à vicina sua vasa argentea & aurea.* Exod. cap. 11. Doctissimus Lyranus causam diligenter inuestigat, quare viri ab amicis, & fœminæ à solis vicinis vasa argentea & aurea postulare debeant. Et causam huius esse asseuerat; quia fœminæ à solis vicinis ac domesticis cognosci debent. Ad cuius comprobationem adducit illud Psalm. 127. *Vxor tua sicut vitis abundans: in lateribus domus tue,* libro quodâ à se edito, quem gloriæ mundi Cathalogum inscripsit vbi affirmat prædicta verba clausuram fœminarum denotare, in lateribus enim, siue in domus secretiori angulo latere debent. Non
possum

possum non Aegyptiorū legem sum-
moperè extollere, quæ statuebat,
vt fœminæ nudis pedibus incede-
rent, cuius legis intentio erat, vt re-
fert Plutarchus, & hoc sine promul-
gata fuit, ne fœminæ extra domum
exirent, nec plateas perlustrarent,
ided vt domi se saltim præ pudore
continent, nudis pedibus in-
cedere coactæ sunt, ne viros aspi-
cerent, aut ab ipsis viderentur. V-
tinam nostris temporibus lex tam
iusta obseruaretur, etiamsi ex ea-
rum pedibus continuè sanguis ef-
flueret, minora enim damna ex hoc,
quàm ex alio capite orirentur. E-
uangelista igitur in nostro Evan-
gelio Beatissimam virginem inclu-
sam, ac meditationibus diuinis oc-
cupatam ante oculos proponit, vt
nobis constet, longè diuersam à no-
stri sæculi fœminis extitisse, quæ
cum Martha in domesticis negotiis
occupantur, cum Dina verò per pla-
teas vagantur, cum Iepte filia de in-
tegritate amissa lamentantur, & cum
Michol alios irridet ac illudunt,
tandem cum maria sore de Moyfi
murmurant, & cum filiabus Sion
profano cultu, & superbo vestium ap-
paratu exornatæ erecto collo proce-
dunt. At Beatissima virgo in pen-
tralibus suæ domus latebat, ad quam
orantem Angelus ingressus est. Tur-
bata est in sermone eius, & cogitabat
qualis esset ista salutatio. Luca. i. Non
statim Beatissima virgo loquitur,

sed prius secum deliberat, quænam
sit ista salutatio, sciebat optimè pru-
dentissima Maria, quanti apud vir-
gines æstimandum sit silentium, &
qualiter eas taciturnitas decoret, si-
cut vitta coccinea labia tua, & eloqui-
um tuum dulce. Canti. cap. 4. Spon-
sus labia suæ charissimæ sponsæ
vittæ coccinæ comparat, & accu-
ratè sanè; virgines enim capillos
aliquando vittâ colligunt ac ligant,
nè inordinatè & absque composi-
tione deprimantur: Ita sponsa la-
bia sua vittâ comprimere debet, nè
verba aliqua indiscreta proferens,
in eloquia inordinata prolatur.
Et sponsus non cuiusque vittæ la-
bia sponsæ comparat, sed vittæ coc-
cinæ; color iste amoris & chari-
tatis symbolum est. Aliqui inter
homines inueniuntur, qui propri-
am linguam ac labia cingunt, sed
non charitatis & amoris, sed inui-
diæ vittâ illos reticentes, quos exi-
miis laudibus extollere debebant;
Alii pigritiæ zonâ labia sua com-
primunt ac ligant, ne sapientiam
ignorantibus communicent, spon-
sa verò amoris & prudentiæ cocci-
neâ vittâ labia circumcingit, & pru-
denter tacet, cum id necessitas po-
stulat, quo virginibus optimum
documentum proponitur illis præ-
cipuè, quæ profanos libros lectitant,
vt aulico more conuersentur. In li-
bris Iosue legitur, quod cum Acham
auream

auream regulam ad templum Iericho spectantem furatus fuisset, ab vniuerso populo lapidatus fuit. Hebræa trãslatio, & septuaginta Interpretes, vbi nostra vulgata legit auream regulam, ipsi vertunt *auream linguam* eandem interpretationem sequuntur Græci & Origines. Quare ergo tanto supplicio punitur Acham, ac tantã pænã dignus existimatur, cum solum auream linguam furatus fuerit? Meritò sanè propter linguam aureis profanæ eloquentiæ verbis deturpatam lapidibus obrut⁹ fuit; nam priusquam nostra labia laxentur, verba accuratè præmeditanda ac ponderanda sunt; Ideo prudenter dicebat Seneca. *Summa summarum hac est, tardum ad loquendum esse iubeo.* Et doctissimus Gellius sic ait. Sapiens sermones suos examinat, antequam proferantur in oras. Et in Beatissima Virgine clarissimum huius exemplum habemus, quæ salutante Angelo, priusquam aliquod verbum proferret, *Cogitabat qualis esset ista salutatio. Luc. 1.* Verùm cum Angelus suam legationem proponeret, & eam in Matrem vnigeniti filii Dei electam prænunciaret, ipsa non de facto, sed de modo dubitans, sic dixit. *Quomodo fiet istud? &c.* Ac si apertius diceret. Quomodo cum diuinitate stare potest, vt Deus ipse nostrã fragilitate indutus, tanquã vilissimus vermis in cruce compareat? Quomodo fiet istud, vt in eadẽ

Verbi Diuini persona duæ naturæ aliàs in infinitum distantes conueniant? Quomodo fiet istud: vt in eodem puncto humanum corpus efformetur, & diuinitas nostræ humanitati inseparabiliter vniatur, ac tandem vnio animæ ad corpus per mortem separabilis producat? Quomodo fiet istud, vt persona Verbi Diuini absque vlla humanitatis læsione aut destructione eam assumat, atque ad suprêmę perfectionis fastigium euehat? Quomodo fiet istud, vt in eodem momento corpus animã informatum ac organizatum in lucem prodeat, ac dictũ Jeremię verificetur? *Femina circumdabit virum. capite 31.* Quomodo fiet istud: vt in eodem vtero maternitas simul cum integritate cohæreant? Hic acutissimã ingenia, etiam supremorum spirituum vela compriment, ac demum omnes in vniuersum creaturæ suam ignorantiam fatebuntur. In sacris literis refertur, quod cum Propheta Eliseus filium Sunamitis suscitauit; *Ingressus clausit cubiculum super se. 4. Reg. 4.* Clauso autẽ cubiculo accedens puerum incurauit se, ac puero adæquatè commensuratus, eum ad vitam reuocauit. Quod si à me petatis, qualiter Propheta Eliseus, cum iam prouectę ætatis esset, ita se ipsũ coarctare ac cõprimere potuerit, vt vnus pueri extensioni adæquaretur? Nihil aliud vobis respondere potero, nisi quod ingressus clausit ianuam post

post se, neque permisit vt aliquis tantum miraculum cerneret. Quis vestrum ignorat hoc Elisei factum mysterii Incarnationis ac Verbi Diuini assumptis carnem viuam representationem extitisse? Verbum enim Diuinum infinitum ac immensum, ita se in Incarnatione incuruauit ac exinaniiuit, vt suam immensam magnitudinem infantis formæ æquauerit; hoc sanè motiuo, vt hominem per peccatum emortuum ad nouam vitam reuocaret. Quòd si à me postuletis, quâ ratione suprema Dei Maiestas ac immensâ magnitudo, Deus ipse infinitus, æternus & immortalis, ita se ipsum compresserit, ac coarctauerit, vt hõini finito, passibili & mortali vnitus fuerit, & sic factus homo ad vitam reuocauerit? Nihil aliud respondebo, nisi quod diuinus iste Eliseus suæ sapientiæ januas post se clausit, necrimam aliquâ nobis aperuit, quâ tantum mysterium cernere possemus, idèd soli fidei illustrationi in huius mysterij investigatione innitendum est, cum illius magister solus Spiritus Diuinus existat: **Et hæc est causa, quare interrogante Beatissima Virgine; Quo modo fiet istud Gabriel Archangelus ad Spiritus Sancti protectionem, & virtutem altissimi tantùm recurrat. Spiritus Sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi.** Diuersis modis sancti Patres hanc obumbrationem virtutis altissimi ex-

plicant, ego verò quæ animo concepti, breuibus aperiam. Imprimis officium vmbrae est, rem quæcunq; tege- re ac obscurare, vt in noctis tenebris videre licet. Ait ergò Sanctus Angelus. *Virtus altissimi obumbrabit tibi.* Id est, cum mysterium Incarnationis ita latenter, & sub vmbra conficiatur, etiam demones quantumcunq; perspicaci ingenio polleant, non solùm huius mysterij modum ignorabunt, sed nec Christi Domini diuinitatem agnoscent, quousque per Apostolos prædicata fuerit: & hoc est, quod Apostolus dicit scribens ad *Ephes. cap. 3. Vt innotescat principibus & potestatibus &c.* Hoc est, demõibus, vt insinuat Cyrillus his verbis. *Paulo predicante Angeli addiscunt.* Secundò, Vmbra nostro visui conformis est, & ipsum acuit ad obiecta percipienda, quia lucem temperat, quæ oculorù harmoniam lædit; vnde oritur, quòd illi, qui in tenebris sunt, meliùs percipiant ea, quæ à longè in luce cõparent, quàm illi, qui in loco lucido morantur. Ait ergò Angelus. *Virtus altissimi &c.* suprema ac Beatissima Virgo, mysterium tantæ lucis & splendoris, quale est Incarnationis mysterium, tuos oculos hebetare ac lædere posset præ lucis magnitudine, si illud investigare velles, Spiritus tamen diuinus obumbrabit tibi, vt tuo intellectu, lumine diuino illustrato, perfectiùs quàm cetera creaturæ tantum sacramentum

T

per-

percipias, & postea Lucam & totam Ecclesiam instruas. Tertio. Umbra æstiuantes refrigerat, idè verno & æstiuo tempore gratam & iucundam umbram appetimus, vt nos à solis ardoribus tueamur: cùm ergò Angelus animaduerteteret Beatiss. Virginem, ita ad custodiam virginittatis propensam esse, sic eam alloquitur. *Virtus altissimi obumbrabit tibi. Vt sup.* Id est, tuam carnem suæ protectionis umbrâ aded illâsam seruabit, vt nullo modo ardor concupiscentiæ eam attingat, aut in aliquo deturpet. Quod Propheta Esaias apertè indicavit, cùm virginis sanctissimâ partû & conceptionem nubium partui, cùm in pluuias resolvuntur, & plantarum productioni comparauit, omnes enim prædictæ productiones, & partus ac conceptiones sine obscenitate aut concupiscentia aliqua fiunt, & ita dixit. *Rorate cœli desuper, & nubes pluant iustum, aperiatur terra & germinet saluatorem. cap. 45.* Quarto & vltimò. Umbra imago quædam est corporis illius, à quo causatur, vt in umbra hominis conspicuum est, quæ illum iuxta suum modum effingit ac representat. Angelus ergò interrogationi virginis sanctæ sic occurrit. *Virtus Altissimi obumbrabit tibi.* Id est, perfectissimâ quandam umbram efficiet, cùm Verbi Diuini humanitatem efformarit: licet enim natura humana Christi Domini Deus non sit, inter omnes ta-

men creaturas nulla perfectiùs diuinitatem exprimet. Cùm Deus hominem creauit, sic effatus est, *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinẽ nostram. Gen. 1.* Quæ verba aliqui sic vertunt. *Faciamus hominẽ in umbra nostra.* Postea verò sic explicatur, in quo hæc umbræ ratio sita sit. *Ad imaginem & similitudinem nostram.* Quemadmodum enim umbra corporis imaginem & representationẽ refert: ita homo diuinitatis imago est. Prima illa diuinitatis umbra, quæ in prima conditione rerum à Deo efformata est, per culpam defædata & deturpata fuit, & ita decreuit Deus, vt intra virginalẽ vterũ alia perfectissima formaretur, quæ Dei perfectiones ac illius omnipotentiam perfectiùs & expressiùs manifestaret. Quod & Paulus his verbis indicauit. *Deus qui dixit de tenebris lumẽ splendescere, ipse illuxit in cordib⁹ nostris, ad illuminationẽ scientiæ claritatũ Dei. 2. Cor. 4.* Vbi insinuat mirã quãdã philosophiã nostram intentum, vt Dei perfectiones & attributa per hanc umbram manifestet. Vis (inquit Apostolus) Deum agnoscere, vultum ergò & Iesu Christi faciẽ aspicias, illius humanitatem sanctissimam perpendas. cùm enim profuis inimicis occubuit, amorem & bonitatem diuinam ostentauit, & suum sanguinem pro nostris peccatis profundens, iustitiã diuinam ostendit, qui ergò Deum videre & agnoscere volueris,

in nostrum Saluatorem mentis oculos defigat. *Qui videt me, videt & patrem meum.* Ioan. 14. Interrogationi igitur Beatissimi virginis sic Angelus satisfecit. *Virtus Altissimi obumbrabit tibi; in tuo purissimo ac sanctissimo vtero Spiritus sanctus umbram sui ipsius perfectissimam efficiet.* Quod ubi Maria sanctis, audiuit, firmâ spe, ardentissimâ caritate, ac profundissimâ obedientiâ dixit. *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* Quibus dictis virtus altissimi obumbravit illam, discessit Angelus, & illo puncto Virgo sanctissima Aeterni Patris filium concepit. O mysteria præclarissima ac planè diuina, & omni admiratione dignissima! Quomodo, filii charissimi, in consideratione tantorum beneficiorum non dies ac noctes insumitis? Et vt strictam obligationem, quâ ad tantorum beneficiorum ponderationem tenemini, animaduertatis, beneficium illud, quod S. Angelus Raphael Thobias iuniori contulit, breuibus in memoriam reuocabo, vt vnius ad aliud beneficium comparatione facta, magnitudinem beneficium Incarnationis, cum Verbum Diuinum ex solo amore nostram carnem assumpserit, dignè perpendatis. Cum Thobias iunior in ciuitatem Rages proficisci vellet, vt debitam sibi pecuniam exposceret, in plateam publicam exiuit, vt aliquem pro suo comitatu conduceret: quem cum diligenter quæreret, in iuuenem iam

itineri accinctum ac ad omnia paratissimum inuenit, tandem cum illo conuenit, & secum comitem duxit. Verbis sanè explicari non potest, quot beneficia sanctus Thobias in via, ac in toto itineris progressu ab illo iuvene acceperit; nam sanum & incolumem duxit, ac ditissimū & nouo matrimonio illustratū reduxit; deniq; seniori Thobias visum restituit. Confecto iam itinere, Senior Thobias sic ait suo filio. *Quid quæso fili huic sancto viro pro itineris comitatu conferemus? Qui respondit. Nescio quibus beneficia erga nos collata dignè compensare possimus; nam sanū me duxit, & eadem incolumitate reduxit, pecunias exquisiuit, illius causâ sanctissimam feminam in matrimonium duxit, & à demone & faucibus piscis ingentis magnitudinis liberatum, præterea visum tibi restituit, ac in omnibus bonis ditauit; quibus aut qualibus gratitudinis indicium illi persoluemus? Idèd pater mi oro ac obsecro, vt ab ipso postulemus, an mediâ nostrorum bonorum parte contentas esse velit. Hec filius & parens inter se tractabāt, beneficia accepta recognoscentes. At cum Angelus Raphael, qui in itinere comitis personam gesserat, se illis manifestauit dicens, se esse vnum ex septuaginta Spiritibus Angelicis, qui continuè adsunt ante Dominum, ita stupuerūt, tum personæ dignitatem considerantes, tum etiam diuinam bonitatem*

admirantes, vt triū horarū spatio praestupore quasi mortui sine vitalium operationum exercitio haeserint. Itaque beneficia ab Angelo accepta considerantes, de compensatione tractabant, postquam verò Angelum cognouerunt, humi prostrati corda & animos, sacrificii laudum loco obtulerunt. O filii charissimi rogo vos, ac per viscera IESU CHRISTI instanter peto, vt mecum attentè vnū beneficium cum altero, & vnā personam cum alia conferatis. Nonne maius est à draconis infernalis dentibus, quàm ex piscis faucibus liberari? Nonne multò excellentius est, quòd mentis nostræ oculi aperiantur, vt Deum agnoscere possimus, quàm quòd Thobias seniori corporeus visus restituatur? Longè illustrius matrimonium est, quod inter nos & Deum contrahitur, vtpotè in hac vita exordium sumens, in alia perpetuò duraturā, quā illud inter Thobiam & Sarām olim celebratum, quod tandem alterius morte dissolutum fuit. Multò sanè maiora & praestantiora sunt gratiæ & gloriæ bona, quæ nobis Christus Dominus meruit, ac adeptus est, quàm caduca & momentanea, quæ ab Angelo Thobias concessa fuerunt. Si ergo illi sanctissimi viri vix aliquid condignum inueniebant, quo tantorum beneficiorum benefactori satisfacerent, & mediam suorum bonorum partem offerebant, quomodo, filii dilectissimi, interiora nostra

Deo non offerimus? Et si iunior Thobias suo comiti, quem tanquam famulum cōduxerat, omnia obsequia deberi existimavit, quia suæ fortunæ auctorem esse iudicavit; Quare nos omnium rerum auctorem ac supremum molitorem spernimus? voluptates ac alia huius mundi delectamenta sectamur? Si vterque Thobias dignitatem Angeli cognoscentes, à quo tot beneficia accepterant, præ admirationis magnitudine diu prostrati, quasi emortua corpora iacuerunt, quomodo, charissimi filii, spiritus aut vires nostræ non deficient, praestantiam ac magnitudinem personæ considerantes, per quā à dura dæmonis captiuitate, tot perpessis laboribus liberati sumus? Ille fuit Angelus: iste Angelorum Dominus & conditor; Ille vt Thobias benefaceret, aëreum corpus assumsit, quod confecto iam itinere confestim euauit; iste non corpus aëreum, sed veram naturam humanam ex corpore & anima constantē, quam neque in vita, neque in morte dimisit: Ille sine labore breui temporis decursu Thobias relata beneficia cōtulit; iste triginta trium annorum spatio summos labores, ignominias, crucem, & acerbissimam mortem perpessus, nostram salutem operatus est. Ille, piscis fel vlturpans seniori Thobias visum restituit: iste autē fel hibens, atque propriam sanguinem effundens à peccatis emundauit, & nostræ

nostra ignorantia tenebris illuxit. Quæ cum ita sint, quod à tot malis liberati, & tot ac tantis bonis referri et dicati sumus, & hoc non alijs quàm Dei manibus, quæ olim totum uniuersum condiderunt, licet postea cruci affixæ fuerint, quomodo Redemptoris nostri amore non inflamamur, ac diebus & noctibus tam singulare beneficium non perpendimus? Quomodo tantis beneficiis, ac illorum benefactori ingrati existimus? Ad illius ergo pedes prostrati nostri animi gratitudinem ostendentes, cum Beatissima Virgine dicamus. *Fiat mihi secundum verbum tuum.* Sic enim nostris cordibus ac animis Deum in hac vita per gratiam, & in alia per gloriam concipimus, quam mihi & vobis præstare dignetur IESVS CHRISTVS, Amen.

Sermo Sextus.

PRO SALVTATIONE
Angelica.

Elebramus, charissimi filij, illam diem felicissimam, in qua Dei nostri & antiquorum Patrum desideria impleta fuerunt, hodiè fortunatissima illa dies illuxit, in qua post paradisi lites antiquas, iam tot elapsis sæculis variis suppliciorum generibus inter mortales vindicatas,

illi duo, qui ita concertabant, Deus nempe & homo, amicabiliter conuenierunt, ac in Mariæ sanctiss. ytero æterno fœdere iuncti sunt. Ibi se inuicem salutârunt, atq; inter se animis, ac voluntate summo amore coherentes, manus porrexerunt, ac vinculo indissolubili & mutuis amplexibus amicitiam firmârunt, qui ita stricti fuerunt, vt Deus indissolubiler factus fuerit homo, & homo Deus, in quo cõsistit admirabile mysterium Incarnationis. De illo in præsentem celebritate acturi sumus, si prius adsit nobis gratia Spiritus Diuini; Dicamus. Ave Maria.

Missus est Angelus Gabriel, Luc. 1.

NOstra Mater Ecclesia hodierna luce Verbi Diuini Incarnationem celebrat, quæ festiuitas omnibus alijs, quæ de Christo in hac vita celebrantur, initium præbuit; Est enim omnium aliarum festiuitatum principium. Nam si Christi nostri Saluatoris natiuitas, & mors inter illius festa & nuptias computantur, ista tamen ex Verbi Diuini Incarnatione originem duxerunt, quare meritò festiuitas omnium festiuitatum Christi Domini, ex quibus suum amorem ostentavit, censeretur debet. Hoc ante humanitatem assumptam variis modis à Deo manifestatum est, Cùm in forma humana nostro primo parenti, ini-